CLARA ÉS ROBERT SCHUMANN EGYEDÜLÁLLÓ KAPCSOLATA CLARA LEVELEZÉSÉNEK TÜKRÉBEN

Elisabeth Eschwé és Ábrahám Mariann beszélgetése[1]

Clara (Wieck) Schumann és Robert Schumann

Clara Schumann (1819 IX. 13. –1896. V. 20.) rendkívüli muzsikus volt, ez köztudott. A Békésen, az EPTA-konferencián elhangzott előadás a legszemélyebb, objektív történéseken keresztül tárta fel életútját 1835–95 közötti levelezéséből és naplójából felolvasott idézetekkel. Clara nemcsak leírta, hanem zenéjében, zongoradarabjaiban is megfogalmazta azokat a viharokat, feszültségeket, örömöket és felhőtlen boldogságot, melyek életét végigkísérték.

Elisabeth Eschwé zongoraművész és színésznő is egyben, így abban a rendkívüli élményben részesített bennünket, hallgatókat, hogy megjelenítő erejű előadásán keresztül élő tanúi lehettünk Clara és Robert Schumann egyedülálló kapcsolatának. Nemcsak felolvasást hallottunk, hanem Clara számtalan kompozícióját is, melyek a zene nyelvén, egy kiváló zongorista előadásában hangzottak el.

* *

– Mik*or kezdett Clara Schumannal foglalkozni*? – kérdeztem az előadót.

Elisabeth Eschwé: 1997-ben egy amerikai turné kapcsán Brahmssal foglalkoztam és Clara Schumann ehhez kapcsolódó levelei fogvatartottak.... A duó programomba már akkor belevontam komponisták és kortársak szövegeit is.

[1] Parlando 2003/1. és 2.

Azután született meg az az ötlet, hogy Qara kompozícióiból egy szóló programot is megkockáztassak.

Csak eredeti műveket olvastam, naplókat, leveleket stb. Az Emilie Liesttel való levelezésre, melyet ebben a programomban felhasználtam, 1997-ben bukkantam rá. Végül a Sztanyiszlavszkij-féle színész módszerrel való foglalkozás – vagyis általában a munkálkodás a zenéhez való háttérszövegen – adta azt az ötletet, hogy ezt a programot ily módon színpadra vigyem, magyarázatok és közbeiktatott szöveg nélkül én, mint „Klára" forduljak a hallgatóság felé. A bemutató, kétéves előkészület után 1999-ben Bécsben volt.

Elisabeth Eschwé

– *Mi volt a mozgatórugója annak, hogy ezzel foglalkozzék*?

– Egyrészt ennek az asszonynak lenyűgöző személyisége, másrészt az, hogy a saját kétféle ábrázolási formámat, a zongorajátékot és a színészi játékot összekössem.

– *Mi a véleménye Klára kompozícióiról*?

– Hogy egy mondattal összefoglaljam, amit a legismertebb bécsi kritikus is megállapított, ezek egy zseniális muzsikusnak a művei, melyek, ha jobban bízott volna magában, mint komponista, bizonyára ismertebbé váltak volna. Két zseni árnyékában egy nőnek akkor sem volt könnyű. Nem kétséges, a korai darabokat azért írta, hogy mint virtuóz mutatkozzék be. A későbbiek folyamán nyomon követhető egy fejlődés a mélyebb tartalmú művek felé.

Schumann halála után férje Schumann és Brahms „klasszikus" műveinek papnője, melyeknek terjesztéséről Európa-szerte gondoskodott. Ez óriási bátorság volt az 1800-as években. Az akkori koncertprogramok teljesen mások

voltak, mint ma – többnyire tarka egyvelege az áriáknak, nyitányoknak, zongorazenének... Ő kortárs műveket nyújtott a közönségnek, melytől nem várhatott semmi megértést, de ezeket a műveket, mint új művészi mértéket akarta bemutatni. És itt is győzött.

– *Mik az Ön tervei a jövőre nézve*?

– Ez évben egy kiváló csellistával kidolgoztunk egy zene és irodalomi programot Bécsről a századfordulótól a második világháborúig, a premierje áprilisban volt. További előadásokat terveztünk és egy CD-t.

Ez a program színes, ami a szerzőket és zeneszerzőket illeti. Közös bennük, hogy valamennyien osztrákok, legtöbbjük bécsi volt. A dramaturgiai vonal adódik a szöveg vezérfonalán keresztül, ami a monarchia szétesésétől a holokausztig tart. Minden bizonnyal egyedülálló a zenedarabok stilisztikai sokoldalúsága – emellett minden előadott mű eredeti cselló-zongoradarab – és ehhez jön a szöveg. Továbbá – egy évszázadokon át ívelő – zongorafantázia programon dolgozom, melyet Virginia Wolf szövege köt össze.

Folytatás az alábbi linken:
Clara és Robert Schumann kapcsolata Clara levelezése tükrében (Elisabeth Eschwé)